

*Даньків Й.,  
к.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і аудиту  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,  
м. Ужгород, Україна,*

*Веселовська Я.,  
студентка 4 курсу спеціальності «Облік і аудит»  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»  
м. Ужгород, Україна*

## **АНАЛІТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ОЦІНКИ ПЕРЕДІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТАДІЇ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ**

Розвиток пріоритетних напрямів економічної діяльності суб'єктів господарювання реалізується за рахунок ефективної інвестиційної складової, яка формується з окремих інвестиційних проектів. Вважаємо, що ефективний розвиток інвестиційної діяльності в Україні неможливий без наявності своєчасної і достовірної аналітичної інформації для оцінки щодо доцільності впровадження інвестиційних проектів.

Під аналітичною інформацією розуміємо сукупність економічних даних, які отримані в результаті економічного аналізу, і на її основі є можливість приймати управлінські рішення щодо ефективності розробки і впровадження інвестиційних проектів на всіх стадіях їх життєвого циклу.

Вихідним положенням даного дослідження є отримання аналітичної інформації про інвестиційні проекти на передінвестиційній стадії їх життєвого циклу. Важливо підкреслити, що життєвий цикл проекту (ЖЦП) є базовим елементом концепції його аналітичної оцінки та відображає роботи, які відбуваються на різних стадіях підготовки, реалізації та експлуатації проекту.

На кожній стадії життєвого циклу інвестиційного проекту вирішується певне коло аналітичних завдань: обґрунтування альтернативного вибору інвестування, оцінювання потенційної ефективності проекту, терміну його окупності, відповідність екологічним вимогам законодавства тощо.

Важливим напрямом щодо отримання аналітичної інформації на даній стадії життєвого циклу проекту є здійснення аналітичної оцінки достатності джерел його фінансування та визначення оптимальної їх структури. Якщо при дослідженні встановлено, що запропонований інвестиційний проект не може бути профінансований повною мірою за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування, тоді у такому випадку уже не доцільно здійснювати подальший аналіз показників їх ефективності.

До найпоширеніших показників, які використовуються в аналізі інвестиційної привабливості проектів, відносять: *NPV* – чиста приведена вартість (чистий дисконтований дохід); *IRR* – внутрішня норма рентабельності; *DPP* – дисконтований період окупності; *PI* – індекс рентабельності (прибутковості); *MIRR* – модифікована внутрішня ставка дохідності інвестицій.

Показник *NPV* (*ЧДД*) при разових інвестиційних вкладеннях розраховується як різниця між дисконтованими грошовими надходженнями, що надходять протягом певних періодів реалізації проекту, і сумою разових інвестицій та розраховується за формулою [2, С. 44 – 48]:

$$NPV = \sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+e)^k} - IC, \quad (1)$$

де  $CF_k$  – щорічні грошові надходження протягом періоду функціонування проекту;

$IC$  – разові інвестиційні вкладення на придбання проекту;

$e$  – ставка дисконтування;

$n$  – термін життєвого циклу проекту.

Проект вважається інвестиційно привабливим при додатному значенні чистої приведеної вартості ( $NPV > 0$ ), що свідчить про прибутковість інвестиційного проекту і слугує критерієм позитивного рішення щодо доцільності його реалізації.

Порівнюючи результати аналізу проектів за двома підходами (на основі показників чистої приведеної вартості - *NPV* та індексу прибутковості – *PI*, можна зробити такі висновки.

По-перше, якщо показник *NPV* характеризує масштабність проекту, тобто є індикатором реального абсолютного приросту капіталу в результаті інвестування в проект, то показник *PI* характеризує його ефективність, тобто оцінює рівень віддачі вкладеного капіталу. При цьому можуть бути отримані протилежні результати ефективності проектів, отримані на основі чистої приведеної вартості та індексу рентабельності.

По-друге, для прийняття кінцевого рішення про вибір проекту з існуючих альтернативних варіантів доцільно проводити поетапний аналіз з використанням комбінації обох цих показників. На першому етапі розраховуються показники *NPV* для альтернативних проектів і вибираються проекти з найбільшими його значеннями. На другому етапі з двох чи більше відібраних варіантів (з найвищими значеннями показника *NPV*) обирається той проект, який буде мати краще значення показника *PI*.

Отже, використання вищенаведених методів дає змогу отримати комплексну оцінку доцільності пропонування альтернативних інвестиційних проектів, в якій кожний з вищенаведених показників характеризує окремий аспект фінансових результатів для інвестора: метод чистої приведеної вартості (*NPV*) дає оцінку маси прибутку (або приросту грошових коштів) від

інвестування капіталу; показник – індекс прибутковості  $PI$  характеризує рівень віддачі вкладеного капіталу; метод внутрішньої норми рентабельності  $IRR$  характеризує норму прибутку на інвестований капітал. Внутрішній взаємозв'язок наведених показників, що характеризують ефективність проекту, дозволяє розглядати категорію «ефективність» інвестицій в кількох площинах залежно від пріоритетних інтересів інвестора та можливих сценаріїв розвитку проекту.

Як показали результати аналізу, використання великої кількості різних показників та методичних прийомів для формування аналітичної інформації про ефективність розробки інвестиційних проектів, дають, зазвичай, неоднозначну оцінку, а в окремих випадках інформація дублюється і розпорошується. Вибір показників та методичних прийомів буде залежати від інтересів користувачів інформації, тобто зацікавлених осіб. Так, у контексті аналітичного обґрунтування вибору проекту при використанні різних методів оцінювання його ефективності інвестор отримує таку інформацію:

- при застосуванні показника чистої приведеної вартості ( $NPV$ ) можна прогнозувати, яку суму грошових коштів отримає інвестор від інвестування коштів за весь період функціонування проекту;

- при застосуванні показника інтегральної поточної вартості буде отримана інформація про можливий приріст грошових коштів від інвестування в проект, який за певних обставин може бути завершений на певній стадії і як об'єкт незавершеного будівництва підлягає реалізації;

- використовуючи показник внутрішньої норми прибутковості формується інформація про порівняльну віддачу на одиницю інвестованих ресурсів порівняно з існуючими альтернативними вкладеннями. Крім того, даний показник слугує індикатором прибутковості проекту при збільшенні ринкової процентної ставки за залученими інвестиційними ресурсами.

Автори вважають, що перспективним напрямом подальших наукових досліджень є порівняння вітчизняних та міжнародних методик отримання аналітичної інформації про альтернативні варіанти інвестиційних проектів, які більш повно характеризують їх інвестиційну привабливість і створюють можливості для більш ефективного їх вибору для впровадження на українських підприємствах.

#### **Список використаних джерел:**

1. Філіпов М. І. Аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств легкої промисловості / М. І. Філіпов, Т. Б. Гавришук // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2013. – № 3. – С. 132-138.

2. Шкіренко В.В. Методичні підходи до попереднього аналізу економічної ефективності проектів на передінвестиційному етапі / В. В. Шкіренко // Інвестиції: практика та досвід. – К.: ТОВ «ДКС ЦЕНТР», 2017. – №17. – С. 44 – 48.